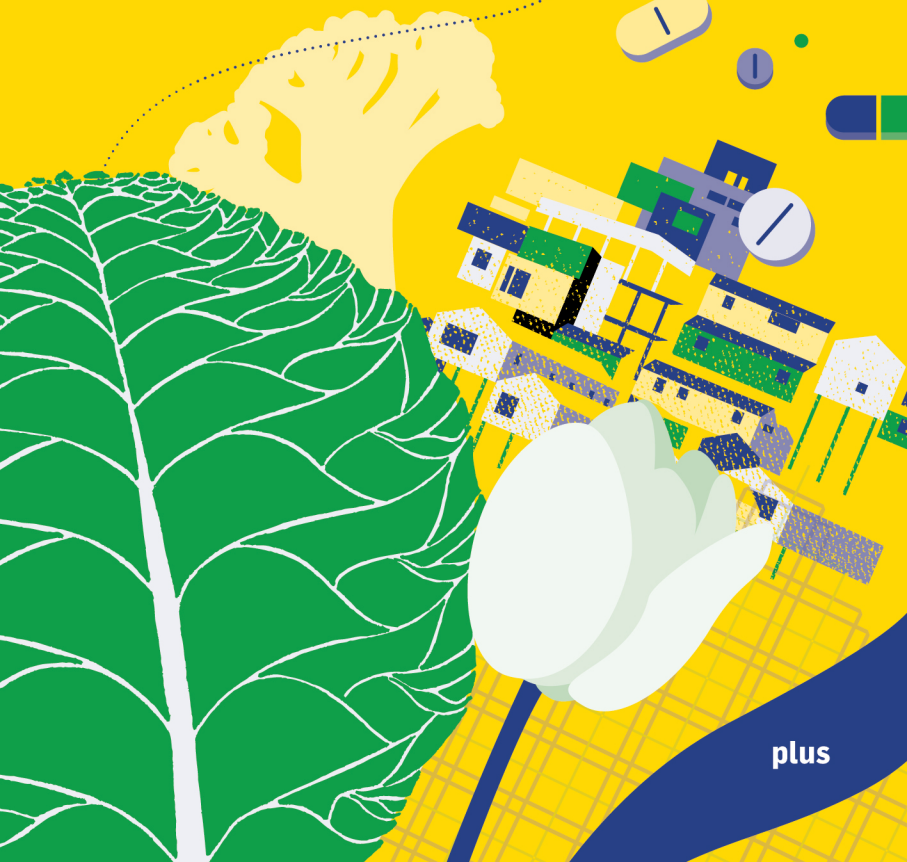

BRAZILSKÉ NOCI

VANESSA BARBARA

PESTRÁ
ŘADA

plus

BRAZILSKÉ NOCI

PESTRÁ
ŘADA
SOUDOBÉ
PRÓZY

/ Svazek 14

VANESSA BARBARA

BRAZILSKÉ NOCI

/ Přeložila Lada Weissová

plus

Copyright © Vanessa Barbara, 2013

by arrangement with Literarische Agentur Mertin Inh. Nicole Witt e. K.,
Frankfurt am Mein, Germany and Agência Riff, Rio de Janeiro, RJ, Brazil

Translation © Lada Weisová, 2014

Cover Design © Tereza Králová, 2014

ISBN 978-80-259-0325-4

Ať se propadnu, jestli nestálo za to narodit se na tomhle světě
třeba jen proto, aby se člověk pořádně vyspal.

Herman Melville: *Bílá velryba*

Když Ada umřela, prádlo ještě nedoschlo. Kalhoty byly stále vlhké kolem gumy v pase a mokrá byla i spodní část ručníků a triček na šňůře. V kbelíku ležel mokrý hadr na podlahu. Umytý odpadkový koš ve dřezu, postel neustlaná, na gauči rozbalené sušenky, Ada odešla dokonce dřív, než stačila zalít květiny. Zdálo se, že věci v bytě zadržují dech a vyčkávají. Od té doby se byt bez Ady podobá prázdné zásuvce.

Otto a Ada se vzali v roce 1958, v době výměny primátů. Pořídili si žlutý domek a rozhodli se, že nebudou mít děti ani psa, kočku či králíčka. Jejich obec tvořilo několik rovnoběžných ulic zařízených ve svažitém terénu, s domy namačkanými těsně vedle sebe či nad sebou. Mnohé z nich byly už roky prázdné. Celých padesát let spolu Otto a Ada vařili, skládali obrovská puzzle s motivy evropských zámků a o víkendech hráli stolní tenis, dokud jim tuhle zábavu nesebrala artróza. Ada a Otto spolu stárli, a nakonec se její hlas, smích či způsob chůze skoro nelišil od jeho. Ada nosila krátké vlasy, byla štíhlá a měla ráda květák. Otto nosil krátké vlasy, byl štíhlý a měl rád květák. Neustále procházeli uličkami a vynášeli společně odpadky. Ada zařizovala nejrůznější drobné opravy v domě a vykonávala většinu domácích prací, a Otto jí k tomu vyprávěl spoustu nedokončených příběhů. Byli dobří kamarádi, takže po Adině smrti ovládlo chodby žlutého domu ticho.

Jak si poradit s prasklou žárovkou se Otto časem naučil, ale důvod převlékat se z pyžama zatím nenašel. Stýskalo se mu po Adě, chodil zabalený do kostkované deky, i když bylo venku teplo, a občas trochu pečoval o domácnost, vyčistil fleky na gauči nebo umyl nádobí. Byl z něho zamlklý, smířený a pečlivý vdovec. Domácí práce v něm občas vyvolaly představu, že má Adu opět u sebe, proto už ani neměl chuť vycházet z domu. V místním koloniále si objednával potraviny, v lékárně léky, žil tiše a nikoho neobtěžoval.

Lidé, kteří zboží přinášeli, Ottovu zamlklost respektovali, klepali, jako by vstupovali do kláštera, požádali o podpis na příjmový doklad a zeptali se ho, jestli nepotřebuje něco dalšího, jen aby vůbec něco řekli. Často pak ještě vzhledli k obloze a poznamenali, že za chvíli bude pršet a mělo by se sebrat prádlo, a možná se i trochu ochladí, takže by bylo lepší obléci si něco teplejšího než pyžamo. Bláznivé počasí. A co záda, pořád bolí? Otto zpola nepřítomně přikyvoval a uvažoval, jak by všechno vypadalo jinak, kdyby Ada žila. Vrhala se ke dveřím při prvním zazvonění a příchozího, třeba chlapce z lékárny, okamžitě zvala dál. A Nico užuž otevíral batoh, protože jí chtěl něco ukázat, vzápětí si ti dva špitali o čemsi tak důležitém, že lékárníkův pomocník občas zapomněl předat masti, acylpyrin a léky proti vysokému tlaku, které jim měl doručit.

Ada znala všechna místní tajemství. Věděla, co se kde v sousedství šustlo, a při večeři to polohlasně vykládala Ottovi. Nico má v lékárně mizerný plat, ale jednou by se chtěl živit jako profesionální plavec, ovšem zatím bydlí u rodičů a veškerý volný čas tráví v bazénu. Má takový opi-

čí úsměv, roztáhne pusku od ucha k uchu a nevydá přítom ani hlásku. A jednou se prý takhle potopil, a když se vynořil nad hladinu, měl na tváři přesně takový úsměv. „Všem to připadalo legrační,“ vyprávěla Ana. „On se zase potopil, a když se znovu vynořil, všichni se smáli. Pak se potopil, ale už se nevynořil. Poučení: není záhodno tvářit se stejně, když se člověk směje a když se topí.“

Příhoda neskončila tragicky a Nico se rozhodl, že bude trénovat, aby dokázal přeplavat kanál La Manche, i kdyby si kvůli tomu musel snížit úvazek v lékárně na polovinu. Ada naslouchala vyprávění o jeho vodním dobrodružství s vyvalenými očima a obrovským zájmem a těšila se, až všechno poví Ottovi, jako by vyprávěla kapitoly spletitého románu. Ve čtvrti se všechno točilo kolem Ady. Organizovala místní jarmark, uměla si poradit s každým problémem, dokázala sehnat práci komukoli, kdo ji hledal, a nabídka skvělého místa skladníka v zelinářství občas zaskočila třeba i někomu, kdo o práci nestál, podobně jako když člověku zazvoní v neděli ráno u dveří nečekaná návštěva.

Když Ada zemřela, drželi za ni sousedé třídní smutek a ani Teresini psi se neodvážili štěkat. I listonoš, který při roznáše obvykle hulákal písničku o jakémsi šeredovi, v těch dnech z ohleduplnosti přestal doručovat dopisy. Nikde hlasitě neřvalo rádio, nikdo nekřičel své vzkazy do mobilu, nikdo nezapnul ve dvě ráno mixér, aby si ušlehal avokádový krém. Ale tři dny přešly a do čtvrti se vrátil obvyklý ruch. A na Ottu padl ve velkém prázdném domě ještě hlubší smutek: každé broušení nůžek mu připomnělo, že tu Ada už není, že už nevyskočí z gauče a nevykloní se z okna, nebude

zešíroka mávat a smát se tím svým nenapodobitelným hrdelním smíchem. Pokaždé když teď Terese utekli psi, zavřel oči a představoval si Adu, jak překotně pádí ulicí a volá, ať se zachrání, kdo může. Neřízená psí horda, která se vrhala na každé dveře a po ulici se za ní táhla cestička z blech, dokud Teresa psy nedohnala a nenařezala jim plastovou lahvi, aby nastolila pořádek, jí skutečně naháněla hrůzu.

Otto znal sousedy jen prostřednictvím Ady a teď byl dočista ztracený. Rozhodl se, že zbytek života stráví v křesle, s dekou přes kolena, a bude mlčky sledovat plynoucí čas. Když neměl Adu, která by mu vyprávěla celý příběh, nedokázal najít souvislost mezi jednotlivými událostmi, ale postupně, tu díky odposlechnutému rozhovoru, jindy díky vrčícímu mixéru, začínal sousedům rozumět. (V místech, jako je tohle, se zvuk nese daleko. Zdi jsou skutečně tenké a Ottova fantazie bujná.)

Tak třeba jednou večer se novomanželé z domku o ulici výš dívali na dabovaný dokumentární pořad. Film vyprávěl o velbloudici jménem Ingen Temee, které se narodí mláďě-albín. Matce se potomek nelíbí a odvrhne ho, novorozený albín pak celý film propláče. K dramatickému zvratu dochází, když se chlapec jménem Uгна rozhodne zajít do vesnice a najít houslistu, který by svou krásnou hrou velbloudici přiměl, aby své mláďě přijala zpět. Malý Uгна je šikovný a plán se mu zdaří. Ugnův otec divákům sděluje, že v minulosti mívali velbloudi parohy, ale jednou je půjčili jelenům na večírek. Od té doby neustále netrpělivě hledí k obzoru (dokonce i když žerou) a čekají, kdy jim jeleni jejich kostěnou ozdobu vrátí.

Mladý manžel při dokumentárním filmu usnul, bylo slyšet, jak chrápe, a novomanželka se proto trochu zlobila, ale přesto sledovala film až do konce. Když pořad skončil, šla spát a celý další den s manželem nemluvila. Otto slyšel, jak se ji muž snaží přimět, aby něco řekla. „Byl ten velbloudí albínek pořád tak smutný?“ Zvuky umývaného nádobí a mlčení. „Sehnal malý Uгна houslistu?“ A ona zase ani muk. Nakonec ji jako vždy vztek přešel a všechno skončilo hranou hádkou, při které ona vykřikovala: „Polož ten nůž!“ zatímco on po ní stříkal levandulovou voňavku. Praštěná dvojice, usoudil Otto, a vzpomínal, jak s Adou hrávali odpoledne ping-pong, na nakřáplé míčky, na razantní zásahy pálkou, jak na ni křičel, že to neplatí, protože vybrala míček prstem. Jedno z mála pravidel, která při hře respektovali, bylo, že se nesměli dotknout míčku rukou, jinak se bod nepočítal.

V prvních týdnech bez Ady Otto dále zjistil, že Teresin dům ohrožuje invaze švábů. Nad ránem ještě v posteli slyšel, jak sousedka v domku napravo pobíjí šváby pantoflem. Podle zápachu usoudil, že proti švábům nasadila i silný insekticid, ale pokus nevyšel, protože hmyzu jed nesmírně zachutnal a Otto je skoro slyšel, jak mlaskají a v zástupech táhnou do sousedního obydlí. Naštěstí pro něj, protože mu teď scházela dřívější grif i potěšení z toho, že švába chytil a rozmáčkla v útržku toaletního papíru, zatímco volal na Adu, schovanou za závěsem: „Pantofel!“

I na zahrádku před domem Otto chodil, jen když potřeboval pověsit prádlo. Přitom dříve se tam s Adou každé odpoledne slunili, četli si v kuchařkách a luštili křížovky.

Ada celý život hledala recept, jak nejlépe připravit smažený květák, aby se křehká kůrčička neodlupovala, ale zůstávala křupavá a lesklá. Nikdy ho nenašla. Rozvalila se na lehátku, „aby si prohrála faldíky“, a mluvila o trávníku, o květinách, o tulipánových cibulkách, které jí minulé jaro darovala Teresa. Otto a Ada měli největší zahrádku ze všech a na ní spoustu odloženého náradí, barevných květináčů a klíčících tulipánů. Ada zahrádku milovala. Otto měl to místo rád díky Adě, ale když zůstal sám, lezly mu tulipány na nervy stejně jako sousedi.

Otto seděl v pokoji s dekou přes kolena a náhle zatoužil uvařit si v kuchyni dobrý květák, pak ale usoudil, že je příliš brzy. Zůstal ve stejné poloze a pomalu zavíral a otvíral oči. Baval se tím, že si podle zvukových, pachových a vizuálních vjemů (mixér, jed na šváby, vzteklý pes) pokoušel představit, jak jeho sousedé žijí.

I. NICO

„Dvě stě dvacet sedm pokusů o sebevraždu a jiných nenormálních projevů, 297 psychóz, 525 případů agresivního a odmítavého chování, 41 případů deprese s myšlenkami na sebevraždu, 55 případů halucinací a 60 případů paranoie. Páni, tohle je třída. A příbalový leták dlouhý jak žirafa.“

K Nicovým oblíbeným lékům patřily vareniklin a stoptusin s třešňovou příchutí, které doporučoval každému zákazníkovi v lékárně. Nico byl vášnivým čtenářem příbalových letáků. U člověka, který si přišel pro obyčejný sprej proti rýmě, mohly čistě teoreticky vypuknout libovolné známé nemoci, s téměř nekonečným množstvím kombinací. „Úplně nejlepší jsou takové léky, které mohou navodit protichůdné stavy, jako ospalost a nespavost, nárůst i pokles libida, nemluvě o antidepresivech, která vyvolávají depresi. Nebo lék proti chřipce, po kterém člověk škytá,“ vykládal opřený o pult lékárny. Bylo teprve jedenáct a obchod zel prázdnotou.

„Ale vareniklin nic nepřekoná. Dokáže přivodit plísňovou infekci, virovou infekci, frustrace, hučení v uších, krátkozrakost, nadměrnou sekreci nosní sliznice, eruktaci, flatulenci, kopřivku a nepříjemné pocity.“

„Nepříjemné pocity...“

„Mezi dalšími vedlejšími účinky se uvádí ucpaný nos, křeče, podrážděnost, citová nevyrovnanost, nepravidelnost srdečního rytmu a kolaps.“

„Líbí se mi, jak se tam píše o nepříjemných pocitech,“ poznamenal po krátké odmlce lékárník. „To je totéž, jako by říkali: ‚Ať se budete cítit jakkoliv, mohla by to být naše vina.‘ Ale není,“ dodal, zatímco urovnával ve skříňce vitamínové doplňky. „A frustrace je taky fajn.“

„Příbalové letáky jsou neuvěřitelná věc,“ přitakal Nico. „Existuje lék, který způsobuje změnu barevného vidění, a člověk vidí všechno modře. Nejspíš blokuje nějaký enzym, a to oku vadí. Doopravdy. A další příbalový leták tvrdí, že existuje antipsychotikum, které u někoho může vyvolat nutkavou potřebu vyplazovat jazyk.“

„Ale zákazníkům to vykládat nebudeš, platí?“

„Existují i prášky na spaní s celou řadou nezvyklých projevů. Třeba že člověk usne při řízení za volantem nebo při aerobiku. Nebo zase naopak vstane, vezme si klíčky od auta a trochu se projede, a přitom pořád spí. V jednom časopise jsem četl o chlápku, který se probudil a na břicho mu leželo půl tuctu obalů od nanuku. Nejdřív to dával za vinu dětem, ale pak zjistil, že v noci sám snědl polovinu rodinného balení zmrzliny.“

„Sakra.“

„No vážně. Tohle dělají prášky na spaní. Člověk si z předchozího dne nic nepamatuje, může být náměsíčný a tak,“ řekl a přenesl váhu z nohy na nohu. „Sestřenice jednou došla z ložnice až do kuchyně, tam sebrala lžici a přinesla ji tetě do obýváku. Pak vylezla uprostřed obýváku na stůl a chtěla se tam vyčurat, přitom pořád spala. S prášky na spaní je docela sranda,“ stál Nico s podepřenou bradou za pultem a rozváděl své úvahy, zatímco šéf bezděčně přerovnával zboží na policích. Nico si ho nevšiml a pokračoval:

„Podívejte, třeba tady. Nežádoucí účinky: hluchota, bez zjevné příčiny. Báječné.“

„Ty jsi prodal všechny špunty do uší?“ obrátil se lékárník na Nica a skočil mu do řeči.

„Ano, prodal,“ odpověděl Nico. „Té mladé paní, která se nedávno přistěhovala. Víte, kterou myslím? Marina, Maria, Mariana. Její muž prý chrápe, tak koupila rovnou dvacet balení.“

„Zavolej do skladu a objednej další. Buď tak hodný.“

„Dobrá.“

„A taky obinadla.“

Nico něco načmáral do knihy zásob, vzdychl si a podíval se na hodinky. Za chvíli bude přestávka na oběd, ve které Nico spěchal na trénink do plavecké školy. Naučil se plavat před pár měsíci, a ačkoliv se zatím pokaždé začal topit dřív, než přeplaval dvanáctimetrový bazén, snil o velkolepých cílech. Nico chtěl přeplavat kanál La Manche. „Co mám dělat, když moje lekce zařadili hned po školních kurzech a voda je zakalená dětskou močí?“ ptával se Ady. „Včera jsem se naučil obracet hlavu na stranu a nadechnout se,“ vyprávěl. „Dříve jsem zvedal hlavu z vody a to je úplně špatně.“

Nicovi mohlo být nanejvýš dvacet. Byl vysoký, hubený a nosil rovnátka. Od osmi ráno do šesti večer pracoval v lékárně a věděl všechno o generických lécích.

Byl upovídaný a měl pořád dobrou náladu. S lékárníkem byl kamarád, což se však nijak neprojevovalo na Nicově platu, takže když pomohl mámě zaplatit účty, na plavecké vybavení mu moc nezbylo. „Koupací čepici jsem si musel koupit na splátky,“ tvrdil, ale pravděpodobně si dělal leg-raci, kdo ví.

Ada to všechno zjistila díky tomu, že jim nosil léky až do domu. Nicovy návštěvy zbožňovala a pokaždé ho vítala mrkvovým koláčem. „Povídej, jak ses měl včera na tréninku,“ vyzvídala, pohodlně usazená v křesle. Protočil panenky: „Pfff. Zase bublinky... Bublinky nesnáším. Učitel říkal, že špatně kopu nohama, že je musím líp synchronizovat s pohybem paží,“ vysvětloval s vážnou tváří, jako by šlo o světový rekord či polemiku o speciální závodnické plavky. Otto poslouchal v kuchyni a nevěřil vlastním uším. Bylo mu to k smíchu. Nico mluvil o plavání naprosto suverénně, přestože se sotva udržel nad vodou. Třikrát týdně soutěžil s jedním tlouštíkem, který plaval, jako by se permanentně topil. „Občas to po 6,25 metru vzdá uprostřed bazénu a jde ke dnu, člověk by řekl, že je po něm. Jenže on má takový styl – říkám tomu potopená kláda –, sotva se ohlédnu a zamávám na plavčíka, tlustoch vyrazí a zase mě předhóní, přitom kolem sebe mlátí rukama a nohama, jako by ho mělo každou chvíli klepnout,“ vyprávěl Nico. Stará paní se snažila mladého lékárníka utěšit a říkala, že svého soupeře určitě brzy porazí. „Nesmíš to vzdát, rozumíš?“ opakovala Ada a navrhla, ať si zlepšuje dýchání nafukováním balonků. Ale Nico nikdy žádný balonek nenafoukl.

Přestože bylo horko, čekal Otto na lékárníkova pomocníka a na objednané léky s kostkovanou dekou přes kolena. Byly už dvě odpoledne a Nico měl zpoždění, pravděpodobně se zdržel v bazénu a objeví se tu celý sraštlý, v jedné ruce sáček s léky, v druhé mokré plavky, a za ním se bude vinit mokrá cestička. Je to blázen, myslel si Otto. Musel by

plavat jako pstruh, aby to někam dotáhl, tak nač se tolik snažit? Proč se raději nezaměří na kariéru ve farmaceutických oborech, proč se nezapíše na nějakou fakultu ve městě a nevěnuje se naplno studiu, aby jednoho dne mohl převzít lékárnu a vydělávat peníze? Aby si ho lidé vážili? Pokud chce udělat dojem na Teresu, z čehož ho s Adou podezřivali, musí to někam dotáhnout, vydělávat víc peněz, ukázat, že je dospělý, mít nějakou profesi. O to víc, že Teresa je o dvacet let starší a na to, že bude dělat ramena jako malý kluk, mu neskočí. Pomocný lékárník si šířku ramen denně přeměřoval, aby zjistil, jestli jsou širší, jak se na skutečného plavce sluší. Jeho tajná láska k Terese byla sice roztomilá, ale naprosto nepatřičná, myslel si Otto.

Když zazněl zvonek, starý muž pootevřel dveře jen na špehýrku. Urovnal si brýle a prostrčil špehýrkou ruku. Měl v úmyslu vzít si objednané zboží, zaplatit a dveře zavřít, jenže Nico se bez pozvání hrnul dovnitř, vypadal roztržitě a páchl chlorem. „Dobré odpoledne,“ pozdravil. „Přinesl jsem vám léky.“

Otto mlčky převzal balíček a podal mu sto realů. Nico si nervózně prohrabával kapsy. Drobné zapomněl v lékárně. „Sakra. To kvůli těm bednám, které ráno přišly,“ vysvětloval. „Měl jsem velkou radost, protože dovezli zásilku pramipexolu... a na peníze jsem zapomněl.“

A protože Otto stále nic neříkal, mluvil Nico dál: „Příbalový leták toho léku obsahuje neuvěřitelné věci. Lék se předepisuje pacientům s Parkinsonovou nemocí. Ale lidé, kteří lék užívají, prý občas trpí představou, že mají někoho ve skříni.“ Tady se Nico dramaticky odmlčel, ale Otto se dál díval do země. Pak si sedl do křesla. „To znamená, že

ten lék může vyvolávat halucinace. A taky může způsobit závislost, třeba že z člověka, který nepije, udělá alkoholika, z vyrovnané osobnosti patologického hráče... a tak. Podobně jako lék proti malárii způsobuje, že člověk může začít trpět stihomamem.“

„Hm,“ zahučel Otto.

„Já doběhnu pro ty drobné... Zatím,“ řekl Nico rozpačitě. „Hned jsem zpátky.“ Stařec ani nevstal z křesla. Pouze pokýval hlavou a zabručel.

Ten den měl Otto mimořádně špatnou náladu, protože se mu nepodařilo vyměnit žárovku v pokoji. Bolestivý ischias mu nedovolil vylézt na poslední stupeň štaflí a on si nedokázal představit, jak Ada tyhle úkoly zvládala. Rozhodl se, že v pokoji nebude svítit, ale to se pak do temnoty postupně propadne celý dům. Člověku, který tráví dny v křesle, s dekou přes kolena, na tom stejně nezáleží.

Jak Nico mizel v dáli, Otto si vzpomněl na televizní pořad o člověku, který bral léky, aby dokázal usnout. Jednou krátce před svítáním ten člověk vylezl z postele, aniž se probudil, vyjel autem z garáže. Jeho žena si toho nevšimla. Spící dojel až před policejní stanici, kde ho zadrželi, když se pokoušel projet přes vrátnici. Ukázalo se, že je ještě v pyžamu. Podle policie měl pachatel v úmyslu dojet vozem až ke kanceláři o deset kilometrů dál. „Se zavřenýma očima se totiž člověk na silnici špatně orientuje,“ vysvětloval muž, který každý večer bral dvacet miligramů zolpidemu.

Otto o příběhu přemýšlel a dokonce zvažoval, že ho pře-
vypráví pomocnému lékárníkovi, až se vrátí. Jenže byl příliš naštvaný kvůli té prasklé žárovce, a Nicovi by se to stejně

nelíbilo. Kdyby tu byla Ada, hned by se jí s tou vtípnou historikou svěřil a ona by se ujala role šířit ji dál, aniž by prozradila zdroj. Ale Ada tam nebyla a kluk odběhl pro drobné.

Nico kráčel k lékárně nejistým krokem člověk, který má za sebou namáhavou fyzickou práci. Považoval Ottu za starého mrzouta a byl v jeho přítomnosti celý nesvůj. Těžko uvěřit, že byl celých padesát let Adiným manželem. Nikdo ze sousedů to dost dobře nechápal. Ona však nedovolila, aby se o jejím muži mluvilo špatně, proto jakmile se rozesmátá objevila s mrkvovým koláčem nebo gratinovaným květákem na podnose, neřekl před ní nikdo ano slovo.

Před dveřmi do lékárny se Nico zastavil, aby si vytřepal vodu z ucha, pak pozdravil lékárníka a oznámil mu, že si zapomněl drobné.

„Co dědek, měl dobrou náladu?“ zeptal se lékárník, odložil lahvičku se sirupem na pult a šel pro peníze.

„Ani na chvíli neodložil deku,“ odpověděl Nico a povzdechl si. Víc říkat nehodlal. Je pravda, že neměl Ottu rád, ale současně nechtěl nikoho pomlouvat.

Nico se opřel o pult, poskočil na jedné noze a otevřenou dlaní se bušil z pravé strany do hlavy, aby dostal ven vodu, která mu natekla do levého ucha. Nikdo ze zákazníků se nad tím nepozastavoval. Kvůli špatně rostlé ušní kosti ho ten problém pronásledoval celý život. Občas si zkoušel položit hlavu na pult nebo bez ustání zíval, kapal si do ucha alkohol, ale neúčinněji se ucpané ucho uvolnilo, když ještě hodiny po skončení lekce takhle poskakoval. Z chlapcova vzduchovodu vytekl čůrek vlažné vody. „Došla už ta zásilka z ciziny? S léky proti cholesterolu?“ zajímal se.

Lékárník zavrtěl hlavou a odfrkl si: „Onehdy jsem šel kolem žlutého domu a zamával jsem mu, ale dělal, že mě nevidí, a rychle zalezl dovnitř.“ Nico neodpověděl a jen mlčky převzal drobné. Byl zklamaný kvůli zpožděným dodávkám léků z hlavního města.

„Už se nemůžu dočkat, až si přečtu příbalový leták.“

„Červené grepy prý zvyšují koncentraci léku v krvi, a proto je během léčby zakázáno je jíst. Červené grepy! Člověk na ně úplně dostane chuť.“ Nico se pokusil o úsměv, ale pokus nedokončil, strčil peníze do zadní kapsy a vyběhl ven. Uvnitř si lékárník dál stěžoval Nicovi, jaký je Otto zahořklý dědek, že i psi štěkají, když jde kolem.

Jednou, už je to pár let, se Nico rozhodl, že osobně vyzkouší jeden lék se slibnými a zajímavými vedlejšími účinky, aby zjistil, co to s ním udělá. Bohužel dostal jen lehkou virózu a trochu ho bolela hlava, což byly příznaky, které se nedaly jednoznačně přičíst na vrub léku. Nico se při svém nepodařeném experimentu ani nedozvěděl, jestli bylo dosaženo žádoucího účinku, protože se jednalo o lék proti flebitidě a on popravdě dost dobře nevěděl, co to flebitida je. V životě nepotkal nikoho, kdo by něčím takovým trpěl.

Zajímal ho celý rozsáhlý svět léčivých přípravků, ne jenom podivné vedlejší účinky. Skutečně uměl nazpaměť spoustu příbalových letáků a dopodrobna znal ty nejsložitější indikace. Například věděl, co může jíst člověk léčený antidepresivy potlačujícími monoaminové oxidázy, které se nesmějí kombinovat téměř s žádnými dalšími léky. Věděl, ve kterých případech není rizikové konzumovat alkohol, a kapitola „Těhotné a kojící ženy“ ho fascinovala

především tam, kde příbalový leták přiznával, že lék nebyl dostatečně ověřen klinickými studiemi nebo že tyto studie nepřinesly jednoznačné výsledky, a proto by se neměl podávat těhotným. Zájemcům poskytoval Nico obsáhlé výklady o generických léčivech. Trápilo ho jedině to, že musí pracovat v lékárně v tak malém městě s omezenou škálou chorob. Docela by se mu líbilo mít třeba půl tuctu pacientů se vzácnými poruchami, přiměřené množství hypochondrů nebo lidí s tyfem či kapavkou. Ani epidemie malárie by nebyla marná.

Dvojice ze žlutého domu patřila k Nicovým nejlepším zákazníkům. Otto užíval hormony kvůli nadměrné funkci štítné žlázy, léky proti vysokému tlaku, léky na srdce, statiny na cholesterol, polyvitaminové tablety, diuretika, prášky na úpravu střevní flóry, prášky na spaní a něco kvůli artritidě, což celkem představovalo až deset různobarevných pilulek denně. Každý den ještě spolkl jeden aspirin na ředění krve. Ada se zajímala o nové přípravky proti chřipce, a přestože sama brala málo léků pravidelně, neustále si kupovala nějaká antivirotika. Jeden z vrcholů Nicovy kariéry nastal, když Adě představil nový produkt, slibující vyléčit chřipku ještě před prvními příznaky nemoci. Mluvila o něm pak při svatojánské pouti a všichni sousedé se pro lahvičky preventanu okamžitě nadchli. Adinou smrtí ztratila farmakologická scéna jednu ze svých nejnadanějších fanynek.

Ale stále tu byl Otto, který k obrovské úlevě lékárny Nebraska nepřestal konzumovat svých devět až třináct léků denně. Papírová taška, kterou mu Nico nesl dnes, obsahovala jednu krabičku levothyroxinu, dvě balení aspirinu,

přípravek proti rýmě a captopril. Otto odmítal odebírat caputel, což byl obchodní název captoprilu, kvůli názvu. „Lék na srdce, který se jmenuje caputel, nemůže nikdo myslet vážně,“ říkával a Ada mu to nedokázala vymluvit.

Mladík zlehka zaklepal na žluté dveře a čekal na odpověď. Vlasy měl ještě trochu vlhké a pomalu se do něj dávala zima, což byla přesně ta správná chvíle pro pořádnou dávku preventanu. Měl by nosit v kapse aspoň jedno balení, pro případ první pomoci.

Otto ze svého předsunutého stanoviště v křesle uprostřed pokoje Nica hlasitě vyzval, ať jde dál, a tentokrát už to neznělo tak stroze. Mladík došel k Ottovi a peníze už měl připravené v ruce, protože tu byl jen na otočku a hodlal zmizet, jak nejrychleji to půjde. Uvnitř žlutého domu vládla neobvyklá tma, okna byla zavřená a vzduch těžký, jako by se tu naposled větralo loni v létě. Vypadalo to tu jako v mauzoleu, chyběl jen obrázek s plačícím pierotem, bronzová busta, popelník ve tvaru listu. Koberec měl hnědou barvu, závěsy byly tmavé a vzduch páchl zatuchlinou. Na malém stolku v rohu stála zarámovaná fotografie starého muže, který se pokoušel o úsměv. Otto odhrnul deku a převzal peníze se stěží slyšitelným „děkuji“.

„Není zač. A zavolejte, kdybyste něco potřeboval,“ Nico se otočil na podpatku a zoufale si přál být už pryč. Otto sebral odvalu a vyhrkl: „Mám tetu, která dostala malárii.“ Ale hned vzápětí doufal, že větu neřekl nahlas, ale jen v duchu, nicméně podle Nicovy reakce tu neblahou řádku slov skutečně vyřkl. Vůbec nechápal, jak mohl před cizím člově-

kem vypustit z úst takový nesmysl. Žádná jeho teta nikdy malárii neměla, a vlastně si ani nevzpomínal, že by nějakou tetu měl. A teď nevěděl, co dodat. Nebyl dost pohotový, aby lež nějak vylepšil, a další příbuzné už do toho zatahovat nechtěl. Nejlepší bude mlčet a počkat, až se Nico vymluví, že někam spěchá, a odejde. Venku bude sousedům vykládat, že se dědek zbláznil. Ale dopadlo to úplně jinak.

„Vážně?“ opáčil okamžitě pomocný lékárník se zájmem. „Měla brát aspoň meflokin, ačkoliv možná by to nebyla zase taková výhoda. Mohla by po něm být paranoidní, nevíte, jestli má vaše teta sklon k nějakým neurologickým potížím?“

Otto, který umíral hanbou, mlčky potřásl hlavou, takže nebylo jasné, zda souhlasně, nebo odmítavě. Trhnul s ní, jako by tím pohybem chtěl tazatele spíš zahnat kamkoliv pryč ze svého pokoje.

„No jo, každopádně po tom léku děsně svědí kůže. S vyrážkou nebo bez vyrážky. Člověk se rozhodne, že si kůže natře mastí, aby ho to tolik nesvědilo, a skončí se zeleným zákalem. Použije kapky proti zákalu a bum ho, za chvíli má místo modrých očí hnědé. Přísahám! Existují kapky do očí, které podporují pigmentaci duhovky. Představte si tu podivnost. Kůže vám zase může zmodrat, především pokud se hodně sluníte.“

Otto dál mlčel.

„A všechno jen proto, že se člověk chtěl preventivně chránit před malárií,“ podotkl Nico a rozhořčeně rozpráhl paže. „Bláznivej svět. Věříte, že existuje lék, který vám vyhladí břicha prstů?“

Na chvílku, na kratičkový okamžik Otto zapomněl, že má před sebou člověka, s nímž by měl vést jen uhlazenou konverzaci pro dobro místní komunity a ve jménu zdravých mezilidských vztahů, a pocítil skutečné zaujetí tím, co Nico říká. Vyvalil oči a něco zabručel.

„Vážně. Existuje lék na některé druhy rakoviny, který vyhlazuje dlaně a břívška prstů. Ví se o jednom člověku, co chtěl vstoupit na území Spojených států a neměl žádný otisk prstu.“

„Nesmysl,“ pronesl Otto.

„Jestli chcete, můžu vám dokonce ukázat tu reportáž. Přísahám při lékárenském pultu,“ opáčil mladík.

„Dobrá,“ zamumlal stařec a vrátil se do své obvyklé strnulosti, jen si ještě výš přetáhl deku přes kolena. Skoro začal předstírat, že klimbá, jen aby urychlil prodavačův odchod.

„Počkejte, něco vám ukážu,“ rozhodl se mladík, aniž by věnoval pozornost posluchačově špatné náladě. Vzal tašku s léky a prohrábl její obsah. Spěšně vytáhl jednu krabičku a ukázal na text na zadní straně.

Obsah balení: 50 tabletek.

Léky je třeba uchovávat mimo dosah dětí.

Každá tableta obsahuje: 75 mcg levotiroxinu sodíku

Informace pro pacienty: indikace, kontraindikace a upozornění: čtěte v příbalovém letáku.

Skladujte při pokojové teplotě (mezi 15 °C a 30 °C).

Chraňte před světlem a vlhkostí.

Odpovědný lékárník: Andrew Boring.

„Vidíte? Odpovědným lékárníkem je chlapík, který se jmenuje Andrew Boring,“ vysvětlil Nico v odpovědi na starcův tázavý pohled. „Je to ten nejspolehlivější lék, jaký jsem kdy viděl. Já totiž moc nevěřím testům na laboratorních myších, farmakovigilanci ani tvrzením našeho Ústavu pro kontrolu léčiv. Zato fakt věřím odpovědnému lékárníkovi, který se jmenuje Andrew Boring, ten chlap se natolik nudí, že má čas ohlídat, jaké složky obsahuje můj lék. Na něj je spoleh.“

Otto zvažil, zda se má zasmát, aby vypadal vzdělaně, ale nakonec se na pomocného lékárníka jen upřeně zadíval a přemítal, že to, co říká, přece jen dává nějaký smysl. Andrewu Boringovi se dá věřit.

Otto poznal Adu v roce 1955 na plese dívčího internátu, kam tajně pronikl. Přišel ve společnosti dvou přátel, Nuna a Foiceho, kterým se podařilo rozbít okno do dvora, a jakmile byli uvnitř, zamířili rovnou k míse s punčem. Otto si také naléval, když vtom zahlédl drobnou dívku sedící v rohu tanečního sálu. Měla vlasy stažené do ohonu, pár uhrančivých hnědých očí a byla navlečená do bílých šatů s červenými květy a nabíranou sukní, nakypřenou třemi nebo čtyřmi spodničkami. Vypadala, že má dobrou náladu, ačkoliv se chovala poněkud chladně, a když pohlédla Ottovým směrem, usoudil, že je ztracen. Nejen proto, že její krása byla řekněme předzvěstí apokalypsy (explodující slunce, rudé nebe a pekelné plameny), ale protože ho ta holka určitě udá hlídači u vstupu do sálu. Tahle dívka měla poněkud zlomyslný výraz, jiný, než jak se tvářily ostatní ve štěbetajících hloučcích. Hleděla zpřímá na chudáka Ottu a pak náhle vstala.

Nuno a Foice si nacpali kapsy zákusky a provedli koordinovaný výpad proti skupince blondatých dívek uprostřed tanečního sálu, zatímco Otto vykročil vstříc dívce s nabíranou sukní, čímž jí zabránil, aby došla ke dveřím, kde podřimoval hlídač.

Otto s vlasy tuhými gelem se chůzí, vzdáleně připomínající Jamese Deana, přiblížil k Adě a požádal ji o tanec. Rozhlédla se, pak znovu upřela pohled na mladého muže a přikývla, jak se na slušné děvče patří. Tančili mlčky sálem sem a tam v rytmu pomalého waltzu, občas si navzájem šlapali na špičky. Byli obdivuhodně sladění i v tom, jak málo uměli tančit: když Otto vedl dívku na jednu stranu, udělala tím směrem přesný, ani delší, ani kratší krok, ale když ji pak otočil špatným směrem, následovala ho stejně přesně. Když zaváhal, Ada se také zastavila a snažila se uhádnout partnerův úmysl. Tančili jen ten jeden tanec, ale to stačilo. Otto se rozhodl zahájit tažení.

„Můžu se vás zeptat na něco osobního?“ odvážil se.

„Ale samozřejmě,“ odpověděla.

„Víte, co mi připomínáte, slečno?“

„Nevím.“

„Nemám odvahu to vyslovit.“

„Jen mluvte!“

„Obrovský nákyp.“

„Nákyp?“

To byl první rozhovor Otty s Adou, k němuž odmítl podat jakékoliv vysvětlení. Ale malá Ada zahořela zvědavostí, a tak se ti dva začali vídat. Rozhovory byly čím dál podivnější a Adiny oči zářily víc a víc, jako už tenkrát, na prvním plese, kdy se jí nakonec podařilo dosáhnout toho, že Ottu vyhodili.

„Podívejte: k nežádoucím efektům, které mohou účinné látky obsažené v sympatomimetikách vyvolat u pacientů nad šedesát let, patří zmatenost, halucinace, deprese, nespavost a smrt,“ četl Nico a spokojeně zafuněl: „Nádhera. Člověk si vezme lék a zbaví se rýmy, ale je tu jeden problém, umře.“

„A co dál?“ zeptal se Otto a sklonil se nad mladíkem, aby na příbalový leták lépe viděl.

„Žaludeční vředy. Dejte na mě, že v každém příbalovém letáku se píše o žaludečních vředech,“ odpověděl Nico a vrátil muži papír, aniž se na něj podíval.

Nico skoro zapomněl, že musí zpátky do práce, a s velkou chutí pokračoval ve čtení nejznámějších nežádoucích účinků ze svého katalogu. Znal lék, který může zvyšovat svalové napětí, a to i u starých lidí. Odmlčel se a nasucho polkl. Otto chvíli přemýšlel a pak to risknul: „Já vím, vitamínové doplňky v kbelíčcích, které si kupují lidi, co dělají kulturistiku. Například uhlovodíky, ne? Bavili jsme se o tom s Adou, jednou přinesla od Iolandina synovce takový černý kyblík se syrovátkovým proteinem a chtěla...“

„Ne, ne, to je něco jiného,“ přerušil ho Nico a trochu si odkašlal. Otto si všiml zvláštního napětí v mladíkově hlase. „Jeden lék proti Alzheimerově chorobě občas dodá pacientům větší sílu, což v tomto případě není dobře. Třeba pan Taniguči...“ Mladík se nečekaně zarazil a prohlásil, že už musí běžet. „Páni, to je pozdě. Vůbec jsem nehlásil v lékárně, že vám ponesu tuhle zásilku. Šéf si už určitě dělá starosti,“ oznámil a vyběhl ze dveří. „Pěkné odpoledne,“ zakřičel už z druhé strany ulice. Otto mu neodpověděl a znovu se zabalil do deky.

Nico nechal otevřené dveře a Otto cítil, jak dovnitř z ulice profukuje vítr. Nehybný vzduch mu Adu nepřipomínal, ale vítr ji přinášel zpátky, zase ji viděl, jak ho celá rozrušená tahá za ruku ven, když přšelo. Otto vstal a otevřel okno do obývacího pokoje. Proud vzduchu zesílil. Nedokázal si srovnat v hlavě, že manželka přestala existovat z hodiny na hodinu. Ještě v pondělí normálně žila a v úterý už nebyla. Jen tak, zničehonic. Jak větral, téměř ji viděl, jak otvírá domovní dveře, aby ucítila vůni zeleně, a snaží se odhadnout, jestli povyroستly tulipány. Dokonce slyšel manželčin hlas, když se smál někdo ze sousedů. Občas se náhle probudil, protože měl pocit, že se vedle něho na posteli převaluje její duch nebo ve vzduchu ucítil vůni preventanu. I pohovka byla najednou příliš velká, už na ní neleželo oblečení ani hřebeny nebo hydratační krém vonící po okurkách. Otto už neměl nikoho, kdo by v kuchyni shodil naštosované nádoby či dělal jiný zbytečný rámus, když si on četl ranní noviny. „Mám to pod kontrolou,“ volala, když srazila naskládané pokličky.

Ada pobíhala po domě jako fretka, bez zjevného smyslu přenášela z místa na místo plastové květináče anebo zatloukala skoby. Igelitové tašky, které se povalovaly v ložnici, vzala do náruče a šla s nimi až k prádelně, kde stály kontejnery na tříděný odpad, cestou sebrala bačkoru ležící vprostřed místnosti, prázdnou lahev od vody, hluboký talíř se zbytky lupínků. Otto občas celé představení sledoval ze svého křesla v obývacím pokoji a prosil, ať mu dá Ada vědět, až bude její domácí putování za smetím na podlaze a špinavými ponožkami u konce. „Má to nějaký racionální smysl,

nebo jenom náhodně bereš předměty z ložnice a přesouváš je do kuchyně?“ dotazoval se a Ada po něm naštvaně mrskla utěrku se skvrnami od kečupu. „Podívej, jak vypadá tahle chudinka,“ stěžovala si a vzápětí nořila utěrku do vědra, aby se špína odmočila v mydlinkové vodě. „A včera večer jsi neumyl nádobí. Nad dřezem vidím čtyři, pět, šest much. Víš, že mouchy mají zuby? Zuby!“

Jindy ji Otto sledoval, aniž by věnoval pozornost tomu, čím se zabývá, a vyprávěl jí, co se v uplynulém dni stalo, nebo shrnoval obsah pořadu, který zhlédl v televizi na kanálu Zvířata. Třeba pětidílného dokumentárního pořadu *Nejsmradlavější zvířata*, případně druhého dílu *Koalí nemocnice*, která Adu vždycky dojímala. Nebo vyprávěl o televizním miniseriálu podle knihy *O krtekovi, který chtěl vědět, kdo se mu vykalkal na hlavu*, ve kterém vystupovali i herci z Shakespearovské královské divadelní společnosti. Ada měla kanál Zvířata ze všeho nejraději. Přestože pro ni bylo záhadou, jak si tento kanál dokáže zajistit své příjmy z reklamy (kdo by chtěl propagovat své výrobky v přestávce pořadu *Nejsmradlavější zvířata*), běžel program spolehlivě každé odpoledne a Otto s Adou často nechali všeho, jen aby mohli sledovat migrující velryby.

Dlužno přiznat, že nebýt manželky, Ottu by to téma tolik nezajímalo, ale Adin zápal pro věc byl nakažlivý. Otto na kanál přeladil, dokonce i když u toho Ada nebyla. „Včera vysílali pořad o pernatcích. Ukazovali jednu starou Švédku, která sama chová jedenáct labutí v bytě o rozloze pětadvacet metrů čtverečních,“ informoval ji a dodal, že labutě jsou ze stejné čeledi jako kachny a čírky, že jsou mo-

nogamní a usedlé. „Už skončil ten týdenní speciál o kobrách?“ zajímala se Ada o neuvěřitelnou pouť světem plazů, která ji na několik dní odehnala od obrazovky. Ada hady nesnášela. „Myslím, že ne,“ odpověděl manžel a slíbil, že to při nejbližší příležitosti ověří.

Celé ty roky si Otto pěstoval jednu vlastní posedlost, kterou s ním Ada nesdílela. Zbožňoval spletité detektivky, filmy noir a krvavé policejní střílečky. Četl jednu detektivku za druhou a sledoval napínavé seriály s bystrými vyšetřovateli, kteří shromažďovali drobné stopy, až nakonec zločince dopadli. Ada tyhle věci neměla ráda. Před lety zařadil provozovatel kabelové televize do své nabídky stanic s názvem Vzrušující vyšetřování, kde vysílali jen detektivky. Byl to jeden z mála měsíců, kdy se Otto a Ada navzájem vzdálili. Otto celé dny sledoval vysílání téměř bez pohnutí a pochopil všechna klíčová pravidla žánru: dokonalý zločin neexistuje, k největším odhalením vedou ty nejméně patrné stopy, je třeba přimět vraha, aby se zapletl do svých vlastních výmluv. Když morbidní kanál z nabídky zmizel, pravděpodobně pro nezájem diváků, všechno se vrátilo do starých kolejí. Otto se spokojil s občasnými seriály a napínavými romány a ve žlutém domě se znovu stal nejsledovanějším kanál s pořady o přírodě.

Za téměř padesát let společného života měli Otto a Ada vedle stolního tenisu a pořadů o zvířatech mnoho dalších společných zájmů. V jednom období mluvili jen o vaření a zahradě. Nesmírnou zvědavost v nich probouzely doplňky stravy podporující růst svalů, ale jen do doby, kdy lo-landin synovec vzdal svou snahu stát se kulturistou a oni

Toto je pouze náhled elektronické knihy.
Zakoupení její plné verze je možné v
elektronickém obchodě společnosti eReading.